

ГЛАСНИК ЕТНОГРАФСКОГ ИНСТИТУТА САНУ LXVII (3)

BULLETIN OF THE INSTITUTE OF ETHNOGRAPHY SASA LXVII (3)

INSTITUTE OF ETHNOGRAPHY SASA

BULLETIN

OF THE INSTITUTE OF ETHNOGRAPHY

LXVII

No. 3

Chief Editor:

Dragana Radojičić, PhD (Institute of Ethnography SASA)

Editor:

Srđan Radović, PhD (Institute of Ethnography SASA)

International editorial board:

Milica Bakić-Hayden, PhD (University of Pittsburgh), Ana Dragojlović, PhD (University of Melbourne), prof. Peter Finke, PhD (University of Zurich), prof. Karl Kaser, PhD (Karl-Franzens University, Graz), Gabriela Kilianova, PhD (Institute of Ethnology of the Slovak Academy of Sciences, Bratislava), prof. Kjell Magnusson, PhD (University of Uppsala), prof. Marina Martynova, PhD (Institute of Ethnology and Anthropology – Russian Academy of Sciences, Moscow), Ivanka Petrova, PhD (IEFEM – Bulgarian Academy of Sciences, Sofia), Tatiana Podolinska, PhD (Institute of Ethnology of the Slovak Academy of Sciences, Bratislava), Jana Pospišilova, PhD (Institute of Ethnology of the Czech Academy of Sciences, Brno), Ines Prica, PhD (Institute of Ethnology and Folklore Research, Zagreb), Ingrid Slavec Gradišnik, PhD (Institute of Slovenian Ethnology RC SASA, Ljubljana).

Editorial board:

Gordana Blagojević, PhD (Institute of Ethnography SASA), Ivan Đorđević, PhD (Institute of Ethnography SASA), prof. Ildiko Erdei, PhD (Faculty of Philosophy, Belgrade), prof. Ljiljana Gavrilović, PhD (Institute of Ethnography SASA), corresponding member of the SASA Jelena Jovanović, PhD (Institute of Musicology SASA, Belgrade), Aleksandra Pavičević, PhD (Institute of Ethnography SASA), Lada Stevanović, PhD (Institute of Ethnography SASA), academician Gojko Subotić, PhD (Serbian Academy of Sciences and Arts, Belgrade).

Advisory board:

Prof. Jelena Đorđević, PhD (Faculty of Political Sciences, Belgrade), prof. Maja Godina Golija, PhD (Institute of Slovenian Ethnology RC SASA, Ljubljana), Renata Jambrešić Kirin, PhD (Institute of Ethnology and Folklore Research, Zagreb), Miroslava Lukić Krstanović, PhD (Institute of Ethnography SASA), Mladena Prelić, PhD (Institute of Ethnography SASA), prof. Ljupčo Risteski, PhD (Faculty of Natural Sciences and Mathematics, Skopje), prof. Lidija Vujačić, PhD (Faculty of Philosophy, Nikšić), prof. Bojan Žikić, PhD (Faculty of Philosophy, Belgrade)

Secretary:

Marija Đokić (Institute of Ethnography SASA)

BELGRADE 2019

ЕТНОГРАФСКИ ИНСТИТУТ САНУ

ГЛАСНИК

ЕТНОГРАФСКОГ ИНСТИТУТА

LXVII
свеска 3

Главни и одговорни уредник:

Проф. др Драгана Радојичић (Етнографски институт САНУ)

Уредник:

Др Срђан Радовић (Етнографски институт САНУ)

Међународни уређивачки одбор:

Др Милица Бакић-Хејден (Универзитет у Питсбургу), др Ана Драгојловић (Универзитет у Мелбурну), проф. др Петер Финке (Универзитет у Цириху), проф. др Карл Казер (Karl-Franzens Universität, Грац), др Габриела Килианова (Етнолошки институт САВ, Братислава), проф. др Шел Магнусон (Универзитет у Упсали), проф. др Марина Мартинова (Институт етнологије и антропологије РАН, Москва), др Иванка Петрова (ИЕФЕМ – БАН, Софија), др Татиана Подолинска (Етнолошки институт САВ, Братислава), др Јана Поспишилова (Етнолошки институт АН ЧР, Брно), др Инес Прица (Институт за етнологију и фолклористику, Загреб), др Ингрид Славец Градишник (Институт за словеначку етнологију ЗРЦ САЗУ, Љубљана).

Уређивачки одбор:

Др Гордана Благојевић (Етнографски институт САНУ), др Иван Ђорђевић (Етнографски институт САНУ), проф. др Илдико Ердеи (Филозофски факултет у Београду), проф. др Љиљана Гавриловић (Етнографски институт САНУ), дописни члан САНУ др Јелена Јовановић (Музиколошки институт САНУ, Београд), др Александра Павићевић (Етнографски институт САНУ), др Лада Стевановић (Етнографски институт САНУ), академик Гојко Суботић (Српска академија наука и уметности, Београд).

Издавачки савет:

Проф. др Јелена Ђорђевић (Факултет политичких наука, Београд), проф. др Маја Година Голија (Институт за словеначку етнологију ЗРЦ САЗУ, Љубљана), др Рената Јамбрешић Кирић (Институт за етнологију и фолклористику, Загреб), др Мирослава Лукић Крстановић (Етнографски институт САНУ), др Младена Прелић (Етнографски институт САНУ), проф. др Љупчо Ристески (Природно-математички факултет, Скопље), проф. др Лидија Вујачић (Филозофски факултет у Никшићу), проф. др Бојан Жикић (Филозофски факултет у Београду).

Секретар уредништва:

Марија Ђокић (Етнографски институт САНУ)

БЕОГРАД 2019.

Издавач:
ЕТНОГРАФСКИ ИНСТИТУТ САНУ
Кнез Михаилова 36/IV, Београд, тел. 011–2636–804
e-mail: eisanu@ei.sanu.ac.rs
Мрежна страница часописа: www.ei.sanu.ac.rs

Publisher:
INSTITUTE OF ETHNOGRAPHY SASA
Knez Mihailova 36/IV, Belgrade, phone: 011–2636–804
e-mail: eisanu@ei.sanu.ac.rs
Journal's web page: www.ei.sanu.ac.rs

Лектура и коректура:
Ивана Башић
Станислав Станковић

Превод:
аутори текстова

Дизајн корица:
Горан Витановић

Техничка припрема и штампа:
Академска издања, Београд

Тираж:
300 примерака

Примљено на седници Одељења друштвених наука САНУ одржаној октобра 2019. године,
на основу реферата академика Димитрија Стефановића.

Accepted for publication at the meeting of the Department of Social Sciences SASA
in October 2019, based on the report of academician Dimitrije Stefanović

Штампање публикације финансирано је из средстава
Министарства просвете, науке и технолошког развоја Републике Србије
Printing of the journal was funded by the Ministry of Education, Science and Technological
Development of the Republic of Serbia

Гласник Етнографског института САНУ излази три пута годишње и доступан је и индексиран у
базама: DOAJ (Directory of Open Access Journals), ERIH PLUS (European Reference Index for the
Humanities), SCIndeks (Српски цитатни индекс), Ulrich's Periodicals Directory, NSD (Norsk
samfunnsvitenskapelig datatjeneste AS – Norwegian Social Science Data Service), CEEOL (Central
and Eastern European Library).

The Bulletin of the Institute of Ethnography SASA is issued three times a year, and
can be accessed in: DOAJ (Directory of Open Access Journals), ERIH PLUS (European Refer-
ence Index for the Humanities), SCIndeks (Srpski citatni indeks), Ulrich's Periodicals Directory,
NSD (Norsk samfunnsvitenskapelig datatjeneste AS – Norwegian Social Science Data Service),
CEEOL (Central and Eastern European Library).

I
Научни радови
Scientific Papers

Тема броја – Истраживање миграција
(ур. Сања Златановић и Јурај Марушиак)

Topic of the Issue – Research of Migrations
(eds. Sanja Zlatanović and Juraj Marušiaк)

- Сања Златановић, Јурај Марушиак, *Истраживање миграција у централној и југоисточној Европи: увод у темат* 493–499
Sanja Zlatanović, Juraj Marušiaк, *Research of Migrations in Central and Southeast Europe: Introduction*
- Ivaylo Markov, *Changing Practices of “Being Together” in the Transnational Kin-Relationships among Gorani* 501–522
Ивајло Марков, *Промена у праксама „бити заједно“ у транс-националним сродничким односима Горанаца*
- Ondřej Žíla, *After Coming Home: Forms and Meanings of Return in Dayton’s Bosnia and Herzegovina* 523–543
Ондреј Жила, *После доласка кући: облици и значења повратка у дејтонску Босну и Херцеговину*
- Konstantinos Tsivos, *The Greek Emigres in Czechoslovakia and Their Life in the 1960s* 545–557
Константинос Цивос, *Грчки емигранти у Чехословачкој и њихов живот у шездесетим годинама XX века*
- Yelis Erolova, *Refugee Integration in Bulgaria: Conditions and Challenges* 559–571
Јелис Еролова, *Интеграција избеглица у Бугарској: услови и изазови*
- Marta Stojić Mitrović, Aleksandra Đurić Milovanović, *The Narratives of Faith-based Organizations on Migrant Education in Serbia after the Closure of the Formalized Migration Corridor in 2016* 573–587
Марта Стојић Митровић, Александра Ђурић Миловановић, *Наративи верских хуманитарних организација о едукацији миграната у Србији након затварања формализованог миграцијског коридора 2016. године*

- Теодора Јовановић, *Студије избеглиштва или студије принудних миграција: теоријско-методолошки осврт и разматрање мултидисциплинарности у примени друштвених и хуманистичких наука* 589–606
- Teodora Jovanović, *Refugee Studies or Forced Migration Studies: Theoretical-methodological Review and Consideration of Multidisciplinarity in Applied Social Sciences and Humanities*
- Мирослава Лукић Крстановић, *Конструкт дијаспоре у фокусу политика ентитета и различитих мобилности* 607–630
- Miroslava Lukić Krstanović, *Diaspora Construct in the Focus of Entity Policies and Different Mobilities*
- Olga Šrajerová, *Slovaks in the Czech Lands after 1945 – between the State Nation, Minority and Assimilation* 631–648
- Ољга Шпрајерова, *Словаци у чешким земљама после 1945. године – између државотворне нације, мањине и асимилације*
- Michał Lubicz Miszewski, *Migration of the Poles to Slovakia after World War II* 649–660
- Михал Лубич Мишевски, *Миграције Пољака у Словачку после Другог светског рата*
- Desislava Pileva, *Marriage Migrants in Bulgaria – Aspects of Social Adaptation* 661–679
- Десислава Пилева, *Брачни мигранти у Бугарској – аспекти друштвене адаптације*
- Дејан Крстић, *Миграције планинског становништва југоисточне Србије у Зајечар и околину: пример трајних миграција планина–низија* 681–699
- Dejan Krstić, *Migrations of Highlands Inhabitants of Southeast Serbia to Zaječar and its Surroundings: an Example of Permanent Highlands-to-Lowlands Migration*

II

Прикази Reviews

- Милош Луковић, *Národopisný věstník. Bulletin d'ethnologie* 701–707
- Милош Луковић, *Едиција Корени. Српске земље. Насеља, порекло становништва, обичаји* 708–715
- Срђан Радовић, *Професија етнолог. Радост Иванова* 715–718

III
Хроника
Chronicles

Теодора Јовановић, *Саветовање „Други и ми сами: култура као агенс друштвених промена“* 719–720

Хроника

Chronicles

Саветовање „Други и ми сами: култура као агенс друштвених промена“

Универзитет уметности, Београд, 8. мај 2019. године

Саветовање о могућностима и донетима уметничког и стваралачког рада са мигрантима у Србији одржано је 8. маја 2019. године у Свечаној сали Ректората Универзитета уметности у Београду. На саветовању су представљени резултати истраживачког пројекта „Други и ми сами“, који је спровео Универзитет Источног Лондона, у партнерству са Факултетом драмских уметности, Универзитетом уметности и невладином организацијом „Група 484“, уз подршку Британске агенције за развој. Др Маја Кораћ, редовна професорка Универзитета Источног Лондона и др Милена Драгићевић Шешић, директорка Института за позориште, филм, радио и телевизију и редовна професорка Факултета драмских уметности, руководиле су истраживачким пројектом и модерирале овај скуп.

Истраживачи на пројекту „Други и ми сами“ били су студенти академских докторских студија са студијских програма „Менаџмент културе и медија“ и „Теорија драмских уметности, медија и културе“ у оквиру Факултета драмских уметности у Београду, као и студенти интердисциплинарних докторских академских студија „Теорија уметности и медија“ Универзитета уметности у Београду. Докторанди су на скупу представили своје интерпретације уметничких пројеката и радионица, које је „Група 484“ спроводила у центрима за азил у Боговађи, Бањи Ковиљачи и Сјеници. Значај уметничких пракси у раду са тражиоцима азила испитиван је на основу разговора са уметницима и сарадницима „Групе 484“, али и анализе материјала насталих на уметничким радионицама и изложбама.

Уводну реч одржали су др Маја Кораћ, др Милена Драгићевић Шешић и Синиша Воларевић, програмски координатор „Групе 484“. Скуп је био подељен на четири блока, у оквиру којих су докторанди представили своја истраживања: „Уметничке праксе, партиципација и утицаји“, „Наративи сећања и архивирања стварности: документаризам и ангажман“, „Праксе које (не) мењају друштво“ и „Род, образовање и вршњачке групе – подршка у очувању идентитета у миграцији“. У првом блоку, Соња Јанков презентовала је своје истраживање о уметничкој пракси као средству комуникације. Јелена Кнежевић и Нинослав Спасић говорили су о донетима позоришне уметности и драмских радионица, са фокусом на рад „Дах театра“, позоришне трупе која користи иновативне и

динамичне методе ангажоване уметности и повремено организује радионице са мигрантима у сарадњи са „Групом 484“.

У другом блоку, Марија Велинов говорила је о улози фотографије у формирању доминантних наратива и о важности ангажоване фотографије у деконструкцији доминантних наратива о Другом. На примеру изложбе „Заједнички именилац“, показано је како се партиципативни уметнички приступ користи у раду са мигрантима. Такође, представљена је публикација „Моја последња ноћ у кампу Шарија“ коју је фотограф Лука Кнежевић Стрика израдио у сарадњи са Зиреком Мисто Каидијем, тражиоцем азила из Ирака и припадником јазидске верске мањине. Ива Лековић истраживала је изложбени наратив „Групе 484“ и категоризовала га у постколонијални наратив, који служи деконструкцији оријенталистичких и европоцентричних представа о Другом. Трећи блок био је посвећен музејским и градским културним политикама. Маријана Цветковић анализирала је изложбу „Граница је затворена“, коју је „Група 484“ 2015. године организовала у Музеју афричке уметности у Београду, уз напомену да та изложба представља усамљен пример у домаћим музејским политикама.

У четвртном блоку, Ивана Вранеш анализирала је уметничке радионице за децу у центру за азил Боговађа. Истраживање Барбаре Симовић било је посвећено укључивању деце миграната у образовни систем Србије и подршци коју том процесу пружа „Група 484“. Татјана Николић је представила своје истраживање о раду са женама избеглицама. Креативне радионице „Софра арт“, у оквиру којих жене изражавају свој културни идентитет помоћу текстила, показале су се посебно успешнима, а осмислиле су их и спровеле Снежана Скоко и Ивана Богићевић Леко. Закључну реч одржали су доц. др Нина Михаљинац и Милан Ђорђевић, докторанд са Факултета драмских уметности.

Саветовању су присуствовали представници институција и музеја, новинари, уметници, активисти, практичари, едукатори, истраживачи и студенти. Општи закључци скупа били су да је потребно да људе који потичу из других култура посматрамо као равноправне, да би требало да тежимо деконструкцији есенцијалистичких представа о Другом, као и да уметнички приступи нуде могућност партиципативног и хоризонталног, наспрот вертикалног приступа. Скуп „Други и ми сами: култура као агенс друштвених промена“ представља пример сарадње научника, практичара, уметника и других актера, у циљу стварања нових приступа питању миграција.

Теодора Јовановић

CIP – Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд

39(05)

Гласник Етнографског института = Bulletin of the Institute of Ethnography /

главни и одговорни уредник Драгана Радојичић. – Књ. 1, бр 1/2 (1952) –
Београд : Етнографски институт САНУ (Кнез Михаилова 36/IV), 1952 –
(Београд : Академска издања). – 24 cm

Три пута годишње. - Друго издање на другом медијуму: Гласник
Етнографског института САНУ (Online) = ISSN 2334-8259
ISSN 0350-0861 = Гласник Етнографског института
COBISS. SR-ID 15882242